

Ik daalde den berg af en passeerde Hollandsche grenswachters en met veel moeite kwam ik ook voorbij de Duitsche soldaten, die eenige stappen verder op post stonden. Weldra kwam ik in het Duitsche legerkamp. Zoo iets grootsch zag ik nog nooit. Onafgebroken rijen van paarden, duizenden en nogmaals duizenden stonden er. De lansen der soldaten waren in den grond gestoken en onderling door touwen verbonden. Aan deze touwen waren de paarden weer vastgemaakt. Het geheel deed me denken aan een reusachtige paardenmarkt.

De soldaten zelf lagen in het stroo, lachend en schertsend, niet-tegenstaande ook zij ieder oogenblik het commando konden krijgen „oprukken” het vuur in...

Intusschen had ik reeds enkele opnamen gemaakt van paarden- en soldatengroepen, toen een officier mij verzocht een foto van hem met zijn broer te maken om deze aan „moeder” in Berlijn te zenden. Arme kerels, arme moeder...

Dan waren er soldaten die mij vroegen brieven en kaarten voor hen te posten, deze voor een moeder, gene voor een vrouw of verloofde, die sedert hun vertrek niets meer van hen hadden vernomen. Natuurlijk deed ik dit gaarne en had spoedig circa 200 stuks bijeen, die ik zorgvuldig in mijn tasch borg.

Een officier verbood mij het fotografeeren en deed de opmerking dat een verblijf in het kamp levensgevaarlijk was met het oog op verdwaalde kogels. Ik borg mijn toestel op, trok verder en haalde mijn apparaat weer spoedig voor den dag. Een der Uhlanen verzocht mij een kiekje te maken van hem met zijn krijgsgevangene. Ik stemde toe en volgde hem naar een huiskar, waar de krijgsgevangene was. Ik meende een of anderen Belgischen

DE GROOTE BRUG IN HET DORP MOULAND.

zwarte rook van de brandende dorpen en den kruitdamp van de forten van Luik.

De weg langs het kamp was door de Duitschers verbreed tot een groote baan, waarlangs straks het geheele verdere leger met paarden en kanonnen, vrachtauto's en manschappen naar Luik zal optrekken.

Voortgaande kwam ik aan het dorpje Mouland, geheel in brand geschoten; puinhoopen en zwart gebrande muren was het eenige wat nog stond. Vijf magere katten kwamen mauwend en klagend naar mij toe als om hulp vragend.

waren opgeschrikt en in allerijl het huis hadden verlaten. Op tafel stonden vijf bordjes, waarop de in vieren gesneden boterhammen nog lagen, verder de koffiepot en half-volle kopjes. De bedden waren nog onafgehaald. Een Madonnabeeld waarbij nog verse bloemen, stond op de kast. Toen ik het verliet kwamen eenige angstige vrouwen, die toestemming hadden verkregen hun meubeltjes te halen, het oude steenen bruggetje over; ze vonden alles echter verwoest terug en verlieten schreiend het dorpje. Dit was het meest trieste tooneel, dat ik ooit aanschouwde... Toen ben ik weggegaan, terug naar het kamp. Ik miste den moed om verder door te gaan naar Visé. Plotseling werd ik opgeschrikt door de stem van een Duitschen luitenant, die waarschijnlijk een spion in mij zag. „Sie sind arrestiert” klonk het zeer gewichtig. Ik borg mijn toestel op, klopte de asch uit mijn pijp en volgde hem op zijn commando. Twee soldaten van top tot teen gewapend, kregen bevel mij naar het hoofdkwartier te brengen. Na een half uur gaans, kwamen wij bij „Herr Hauptmann” aan. Mijn beide begeleiders bogen als knipmessen, sloegen aan en gingen in de houding staan teneinde rapport over den gevangene uit te brengen. Het bleek echter dat dit laatste niet meer noodig was, daar „Herr Hauptmann” reeds volledig telefonisch was ingelicht. Na zijn speech, hoofdzakelijk bestaande uit de woorden „einsperren”, „untersagt” en „spionieren”, toonde ik ter verdediging mijn paspoort, waarna hij met een bulderende stem het vonnis velde: „Also, wir sind Freunde, aber scheren Sie sich sogleich fort nach den Grenzen”.

Ik maakte een buiging en werd door de soldaten naar de grenzen getransporteerd, waar ik langzaam van den

VAN HET MOOIE DORP IS ER HEEL WEINIG OVERGEBLEVEN. ALLES IS IN VLAMMEN OPGEGAAN.

krijger aan te treffen doch vond een klein hondje, dat uit den wagen sprong en vroolijk om ons heen liep. De strijder wilde mij het dier geven als herinnering aan den oorlog. Ik vond dit aardig en beloofde hem het diertje op mijn terugweg te komen halen. Intusschen presenteerde ik overal sigaretten, die dadelijk werden opgestoken. In minder dan geen tijd waren al mijn sigaretten omgezet in rook, die zich hoog in de lucht vereenigde met de

Een paard dwaalde door de puinhoopen, kippen en varkens liepen er los rond. De straten waren als bezaaid met kogels en hier en daar lag een vertrapte helm of een gebroken sabel. Het eens zoo schilderachtige dorpje bood nu een beeld van jammerlijke ellende en verlatenheid. Ik ben een der 'n weinig gespaarde huisjes binnengegaan ten einde van de bovenverdieping een foto van de verwoesting te maken en kreeg daar den indruk of de bewoners plotseling

schrik bekam, die zoo groot geweest was, dat ik zelfs vergeten had te vragen of „Herr Hauptmann” voor mij wilde poseeren.

Het hondje blijft krijgsgevangene en trekt nu mee verder.

THEO MOUSSAULT.

Maastricht, 12 Augustus 1914.

EEN HOEKJE BIJ EEN UITGEBRANDE BOERENWONING.

De arme Belgische vrouwen mogen in het dorp de niet verbrande goederen opzoeken. Onze foto's toonen echter voldoende dat er niet veel meer te redden valt.

HET EENIGE CAFÉ IN HET DORP DAT GEOPEND IS GEBLEVEN.